

Combatem els arguments fraudulents contra la nostra llengua

Francesc Jutglar, Olga Pasqual i Maria Torrents
(grup de llengua de Catalunya Acció)

En les darreres dècades, el silenci còmplice dels partits que es consideren nacionalistes ha fet créixer la demagògia espanyolista i ha conduït la llengua a una situació d'absoluta fragilitat i desempament. Ara, per a aquests polítics, la llengua ha esdevingut una nosa, electoralment parlant. Paral·lelament, l'espectacular involució que ha patit TV3, i altres mitjans de comunicació, només ens l'hem poguda empassar perquè s'ha fet d'una manera progressiva, i convenientment acompanyada de les manipulacions habituals per part dels responsables polítics. Com a resultat de tot el procés, les inèrcies sociolingüístiques han canviat poc des de la dictadura franquista. Els immigrants continuen trobant-se amb una situació que els permet de viure perfectament en castellà, i que no encoratja gens la integració sinó que la frena en nom de les imaginàries «llibertats individuals».

Amb aquesta permissivitat absoluta davant la degradació lingüística i la manca increïble de caràcter per a defensar la nostra ànima nacional, no és estrany que els representants dels partits polítics espanyolistes s'apressin amb tot el cinisme a pervertir encara més el llenguatge, corrompent el significat de tants termes com calgui.

En aquest article fem un repàs dels «arguments» més comuns d'aquests maquiavèlics mentiders i de com es poden rebatre:

1. «És de bona educació parlar en la llengua del contertulià.» Doncs, també ha de ser de bona educació que el contertulià, quan sigui a Catalunya, aprengui català, i així parlarem la mateixa llengua. En tots els països lingüísticament normals és el contertulià que usa normalment una llengua diferent de la pròpia del país que l'acull el qui adopta la llengua pròpia d'aquell país, ja sigui directament o a través de la traducció simultània. Aquí, però, es dona el fet paranormal que la «bona educació» és unidireccional en

matèria lingüística, i sempre s'espera que siguem els qui històricament hem estat lingüísticament colonitzats els qui canviem de llengua i, per tant, perpetuem la nostra colonització.

2. «Conèixer una altra llengua ens enriqueix culturalment i ens obre portes.» Aquesta és una de les poques veritats que ens diuen. És curiós, però, que només s'apliqui al castellà après pels catalans. Es veu que per als defensors de l'argument, els castellanoparlants no s'enriqueixen aprenent el català, perquè mai no els sentim reivindicar aquesta altra cara de la moneda.

3. «El model *bilingüe* surt car.» La segona i darrera veritat. Haver de retolar en dos idiomes és una nosa absurda que fa perdre temps, espai i diners. Una bona raó més, doncs, per a bandejar el castellà, la llengua històricament imposada, i per a recuperar l'oficialitat única i plena de la llengua pròpia, el català.

4. «Els catalans som bilingües.» Heus ací una de les mentides de més èxit que han ideat els nostres opressors, destinada a rematar la llengua catalana per la via de restar-li valor identitari. El nucli de la manipulació rau en la confusió expressa que fan entre ser bilingüe i ser poliglòt (parlar dos o més idiomes).

En lingüística, el bilingüisme és la condició d'aquella persona que ha conviscut amb dos idiomes d'una manera tan íntima i simultània que no sap dir quin dels dos és el «seu» idioma, en quin dels dos pensa. Això pot passar quan els pares, per exemple, li parlen en idiomes diferents. En el nostre país, quan es dona, aquest fet és molt sovint conseqüència directa de la imposició històrica del castellà. Tot i això, es tracta sovint d'una situació inestable, perquè és difícil que a la llarga hom no es decanti per un dels dos, sigui per preferència personal o per pressió social. Igualment, pot donar-se el cas, més difícil, d'una persona trilingüe.

Els immigrants continuen trobant-se amb una situació que els permet de viure perfectament en castellà, i que no encoratja gens la integració.

En qualsevol cas, és una característica que s'aplica a l'àmbit estrictament individual, i és una raresa en països lingüísticament normals.

Ser poliglots no ens converteix de cap manera en bilingües, ni en pentalingües si en sabem cinc, ja que saber idiomes no ens priva pas de reconèixer clarament quin d'aquests idiomes és el nostre i quins són els afegits. Una comunitat no és mai bilingüe. Trobem comunitats on coexisteixen dos idiomes en un moment donat, com passa a casa nostra, però això no vol pas dir que aquesta coexistència pugui mantenir-se; és tan sols una instantània en el procés de substitució d'una llengua per una altra. Els models matemàtics demostren que aquestes situacions no poden durar indefinidament, ja que una llengua sempre acaba imposant-se sobre l'altra. Aquest fet és ben conegut pels lingüistes, i els polítics n'estan al corrent.

Malgrat tot el que hem dit, el més important no és si hom es considera o no bilingüe, o quants idiomes parla. La normalitat lingüística és que hom utilitzi en cada país la llengua nacional, i, per tant, a Catalunya, el català.

5. «La coexistència de dues llengües oficials en una única societat no suposa cap conflicte.» Aquest punt està molt lligat amb l'anterior i ja ha estat discutit en part. Sabem que aquesta coexistència lingüística és insostenible a mig o llarg termini. Per a cada societat basta una llengua d'ús públic. El punt bàsic que cal entendre és que no podem parlar dues llengües simultàniament. Per tant, quan fem ús d'una llengua estem bandejant automàticament l'altra. Sempre acaba havent-hi una llengua que ocupa finalment tot l'espai lingüístic. El conflicte és inevitable i no hem de defugir-lo claudicant davant de qualsevol llengua no pròpia. Cal triar, i és obvi que la llengua pròpia de Catalunya ha de ser l'opció justa i natural.

6. «S'ha de respectar la llibertat lingüística del ciutadà.» Tornem a tenir una asimetria més que sospitosa. Els castellanoparlants han de poder emprar el castellà amb normalitat a Catalunya, però no sentim a dir mai que als catalans se'ns hagi de correspondre de la mateixa manera, permetent que emprem el català en qualsevol altre lloc de l'Estat. Tot país democràtic respecta la llibertat de l'individu de parlar com vulgui, o fins i tot de no parlar encara que hi sigui requerit davant un tribunal de justícia. Això garanteix que no engarjolarem mai ningú perquè parli xinès,

posem per cas, i es negui a parlar res més; però de cap manera no obliga la resta de catalans a aprendre xinès. Qui es nega a aprendre i emprar la llengua del país d'acolliment ha de saber que es trobarà amb dificultats.

Aquest punt va acompanyat d'una segona asimetria igualment reveladora: si el dret individual, passant per damunt del dret col·lectiu, hagués d'incloure ser atès en la llengua pròpia de la persona, no pas en la del país, se suposa que aquest dret seria universal i, per tant, no solament els catalans hauríem de ser atesos en català a Salamanca, posem per cas, sinó que qualsevol immigrant tindria el mateix dret. A la majoria de països occidentals tenim immigrants d'arreu del món. Qui, sinó un manipulador professional, pot defensar que s'hagi d'atendre cada persona en el seu idioma d'origen? No serà que el que s'amaga darrere d'aquests suposats «drets lingüístics individuals» en realitat és més aviat l'intent de consolidar la colonització, donant al castellà un espai que s'ha pres i no li pertoca?

7. «La llengua no ha de considerar-se un element identitari sinó únicament un mitjà de comunicació.» Una

Saber idiomes no ens priva pas de reconèixer clarament quin d'aquests idiomes és el nostre i quins són els afegits.

vegada més (quina casualitat!) això s'aprofita per a dir que ja podem renunciar tranquil·lament al català, perquè el castellà també serveix per a comunicar-se; però el mateix argument no defensa mai que ens oblidem igual-

ment del castellà i ens quedem amb l'anglès, que és obvi que proporciona unes oportunitats de comunicació molt superiors. O és que el castellà sí que té valor identitari per als espanyols? Entre tots els trets identitaris, la llengua és el més evident.

8. «La llengua no és pròpia del territori sinó de les persones.» Un altre exemple de demagògia, perquè en aquesta frase s'ignora volgudament el concepte de nació, que és el conjunt de persones, amb unes arrels comunes, que són el gresol on es crea i evoluciona la llengua. Alguns que s'autoqualifiquen d'intel·lectuals diuen que la llengua no es pot vincular al territori perquè el territori no parla, parlen les persones, però s'obliden que aquestes persones formen part d'una nació, naturalment assentada sobre un territori. Haurem de convenir que aquesta colla de «pensadors» consideren que l'ús de l'idioma és determinat genèticament. Hi ha persones que parlen una llengua i persones que en parlen una altra, com n'hi ha que tenen els ulls clars i n'hi ha que els tenen foscos. I aquestes persones diverses sorgeixen a l'atzar,

arreu del món i, misteriosament, van a petar totes a Catalunya? Que se n'han de dir, de poca-soltades, per a intentar corrompre allò que és clar i senzill per als qui encara tenen sentit comú! Els catalans parlem català, com els polonesos parlen polonès o els grecs parlen grec, perquè el català és la llengua de la nació catalana, que va originar-se i evolucionar en el nostre territori.

9. «Cal considerar el factor demogràfic.» Pretendre, com fan aquests «ideòlegs», que els «drets individuals» dels qui empen la llengua històricament imposada, siguin la quantitat que siguin, passin a Catalunya per sobre dels drets col·lectius, i esdevinguin, *de facto*, elements desintegradors de la nació, és tan sols una versió moderna de colonització, que vol legitimar la situació anormal que patim, ignorant-ne volgudament l'origen. Aquesta situació de colonització es caracteritza per la manipulació que fa de la immigració i de la llengua amb la voluntat d'assimilar la nació catalana. Acceptar situacions *de facto* quan sabem que són fruit d'un procés d'opressió és del tot inacceptable, perquè són injustes.

10. «La llengua evoluciona.» Amb aquesta darrera excusa acabem el repàs de les armes modernes que empen sovint els espanyolistes en contra del català. En el primer paràgraf ja hem esmentat la involució esgarriosa i sense precedents de la qualitat del català, tant a nivell escrit com, sobretot, oral, sigui per incultura o per mala fe. Aquest fet es concreta en el retorn de barbarismes que ja havien estat corregits amb prou èxit, i amb l'encara més preocupant alteració de les estructures morfològiques i sintàctiques. Aquesta involució és fruit directe de l'abassegador domini, imposat, de la llengua castellana en tots els àmbits mediàtics, que són els que modelen l'ús de la llengua. Els colonitzadors, impacients per completar el procés d'assimilació del nostre país, s'afanyen a treure'n profit presentant el fet com una «evolució natural» pròpia de tota llengua viva. Casualment, una vegada més, aquestes alteracions sempre representen una castellanització de la llengua; és a dir, un pas més en el procés de **substitució**. No es podrà parlar d'evolució natural

veritable fins que el català sigui l'única llengua oficial de Catalunya i s'hagi desempallegat de l'efecte desnaturalitzador de les llengües imposades.

CONCLUSIÓ

Després de segles de patir l'imperialisme espanyol i francès, la nostra llengua se n'ha ressentit profundament, malgrat l'esperançadora i ferma determinació del poble català de preservar la llengua i cultura pròpies.

Avui dia, l'anomalia sociolingüística catalana arriba fins a extrems grotescos. Podem estar segurs que, si avui mateix rebéssim la visita d'uns extraterrestres, molts catalans s'hi adreçarien en castellà.

Hem vist que la propaganda malintencionada que ens anima a desistir d'intentar recuperar l'ús social del català en nom de la convivència, no aconsegueix ni millorar aquesta convivència ni facilitar la integració, sinó tot al contrari. Si continuem amb aquesta actitud, no cal pensar gaire per a adonar-se que en molt poques generacions ens haurem quedat sense la nostra llengua. El temps actua en contra nostre. Només quan la proporció que es decanta per l'ús del català creixi progressivament i continuada, començarà a

invertir-se la tendència, i la normalització no podrà ser completa fins que sigui natural que la llengua d'ús en les relacions socials sigui en tots els casos la llengua pròpia del país.

Aquesta situació és totalment reversible. Cal, però, la voluntat decidida i el compromís insubornable dels governants del país; una voluntat i un compromís absents en la classe política actual. Salvar la llengua exigeix, doncs, el relleu d'aquests governants que han permès la seva degradació i la reducció progressiva del seu ús. Calen, al capdavant del nostre país, persones amb una clara voluntat de servei i plenament decidides a proclamar un estat propi, que fornirà el marc on dictar i fer complir unes polítiques lingüístiques clares i justes que garanteixin a la llengua, l'ànima del nostre poble, el legítim lloc que li correspon. ■